

ГРИГОРЕНКО Грицько (справж. — Судовщикова-Косач Олександра Євгенівна; березень 1867, м. Макар'єв, нині Костром. обл., РФ — 27. 04. 1924, Київ) — письменниця, перекладачка і громадська діячка. Дружина **М. Косача**. Від 1868 з матір'ю жила в родині Драгоманових. Навч. на Вищих жіп. курсах у Києві (від 1885). Входила до складу літ. гуртка «Плеяда молодих укр. літераторів» (1888–93) разом із Лесею Українкою, В. Самійленком, М. Косачем. 1893 разом з чоловіком переїхала до м. Юр'єв (нині Тарту, Естонія), 1901 — до Харкова; від 1903, після його смерті, — у Києві, де працювала в суді, брала активну участь у громад. і літ. житті. Жила в Олені Пчілки у м. Гадяч (нині Полтав. обл., 1915–16), Могилів-Подільський (нині Вінн. обл., 1917–23). Дебютувала поезією рос. та укр. мовами, згодом писала оповідання (переважно), п'єси; перекладала з франц., англ., швед. мов. Друкувалася у ж. «Киевская старина», «Літературно-науковий вісник», «Рідний край», альманахах «Дубове листя» (1903), «На вічну пам'ять Котляревському» (1904; обидва — Київ). Реаліст. оповідання з нар. життя склали її першу кн. «Наши люди на сели» (Юрьев, 1898), яку прихильно зустріли Леся Українка та І. Франко. Твори Г. не вирізняються худож. довершеністю, але зображені малюнки «схоплені просто з натури» (І. Франко «Зібрання творів: У 50 т.», т. 33, К., 1982). С. Єфремов відзначав

у них «відсутність поривань до чогось вищого, до якоїсь ідеальної мети»; вони показували «життя, прикуте до землі» (С. Єфремов «Історія українського письменства», К., 1917). Письменниця показала, як злидні й безземелля гнали селян на заробітки в місто («Смерди») або на чужину, в Сибір («Пересельці»). Події кін. 19 — поч. 20 ст., настрої сільс. бідноти змалювала в оповіданнях «Чи по правді?», «Людам» та ін. Твори відзначаються ідейно-темат. багатством, лаконізмом, нарисовістю й настроєвістю письма (цикл «Нариси», 1907). Писала для дітей: зб. оповідань «Дітки» (Катеринослав, 1918; з присвятою Олені Пчілці), п'єси «Яблука» (1918), «Дімин сон» (Х., 1930) та ін. Відомі її психол. драми «Батько», «Туга» (не закінчена), п'єса «Другая женщина», інсценізації романів «Напередодні» І. Тургенєва та «Пригоди Арістїда Пюхоля» Дж. Локка. 1980 віднайдено рукопис спогадів Г. «Хаос», частково опубл. у ж. «Слово і час» (1997, № 2). Переклала франц. мовою п'єсу «Одруження» М. Гоголя.

Основні твори

Твори. Т. 1. К., 1918; Твори. Т. 1–2. Х., 1930; Вибрані твори. К., 1959; (Вірші) // Тридцять укр. поетес. К., 1968; Оповідання. К., 1988.

Рекомендована література

1. Грінченко Б. Грицько Григоренко. Наші люди на селі // ЛНВ. 1899. Т. 8–9;
2. Грушевський О. З сучасної української літератури: Начерки і характеристики. Ч. 1. Українські повісті другої половини XIX ст. К., 1918;
3. Жук Н. Грицько Григоренко // РЛ. 1958. № 1;
4. Погрібний А. Життя, саме життя! (До 100-річчя від дня народж. Грицька Григоренка) // ЛУ. 1967, 17 берез.;
5. Гуляк А. З безодні народного горя: Штрихи до портрета Грицька Григоренка // УМЛШ. 1990. № 6;
6. Мірошніченко Л. «Вірити в жінку як людину...» // СіЧ. 1997. № 2;
7. Ротач П. Колоски з літературної ниви. П., 1999.

П. П. Ротач

Бібліографічний опис:

Григоренко Грицько / П. П. Ротач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27093>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).